

Michał Kruszelnicki, Wojciech Kruszelnicki

Niepamiętna Przeszłość i Zewnątrz:

utopijny charakter poststrukturalistycznej heterologii

[*resumé*]

Celem wystąpienia będzie uchwycenie specyfiki poststrukturalistycznej filozofii inności na tle innych XX-wiecznych koncepcji heterologicznych (filozofia dialogu Bubera, dialogizm Bachtina i Meada, hermeneutyka Ricoeura i Gadamera) oraz wykazanie jej charakteru utopijnego. Wyodrębnione zostaną główne korytarze, w jakich filozofia tradycyjnie sytuowała to, co inne. Zasugerujemy, że inność w koncepcjach XX-wiecznych myślana jest zawsze po Heglowsku: w kategoriach czegoś, co wcześniej czy później objawi swą użyteczność dla podmiotu jako fenomen podporządkowany podmiotogennym i kulturogennym teleologiom sensu. Dyskursom instrumentalizującym i teleologizującym inność przeciwstawimy poststrukturalizm i jego próbę przekroczenia heglizmu w zradykalizowanej refleksji nad innością. Inność jawić się tu będzie jako coś niedostępnego i nieredukowalnego: jako to, co Niemyślane i Przedludzkie, coś, czego istnienie przeczuwamy poniżej poziomu kultury, w jakimś nie-miejscu filozofii, z którego zracjonalizowany i obłaskawiony świat człowieka dosięgają przebłyśki czegoś „nie do obejścia” (Heidegger). Omawiając figuracje inności u filozofów francuskich oraz wskazując ich aporie, chcemy pokazać niesentymentalny sposób myślenia inności jako tego, co rozrywa podmiotową immanencję: co wkracza w życie ludzkie w formie siły (Nietzsche) bądź też szoku (Bataille), co okazać się może groźne albo wręcz destrukcyjne dla podmiotu lub wspólnoty. Ważnym punktem rozważań będzie refleksja nad deheterogenizującą właściwością języka oraz dyskursu, który zdaje się wyznaczać horyzont możliwości myślenia o radykalnej inności. Fantazmatyczna ucieczka ze świata kultury i sensu ku temu, co niemożliwe i nieludzkie, o tyle jest utopią, o ile niejasne przecucie realnego istnienia „całkowitej inności” (niepojętej i niewysławialnej) jest każdorazowo reprezentowane w języku, sprowadzającym inność do tego samego. Jaka jest rola tej utopii w filozofii?